

Rapport från expertgrupp och kommitté om frukt och grönsaker, 15 november 2016

Sammanfattning

- Förordningarna som ska ersätta 543/2011 har förenats ytterligare, eftersom KOM fortfarande håller på med interna konsultationer.
- Från och med den 1 januari flyttar skolprogrammen till mjölkkommittén och olivoljan till vegetabiliekommittén.
- KOM kunde inte svara direkt på om det var tillåtet att begränsa upphandlingar inom skolprogrammen till vissa geografiska områden.

Från Sverige deltog Katarina Johansson från Jordbruksverket.

Expertgruppen för delegerade akter

1. Frukt och grönsaker

1.1 Ändring av 543/2011, antagande av den delegerade akten

Den interna processen pågår fortfarande. KOM beklagade detta. De hänvisade till ”vissa interna frågor” som inte retts ut än.

Nästa steg är att lägga ut dokumentet på webbsidan ”Better regulations portal”, men det har man alltså inte kunnat göra än. De lovar att hålla gruppen informerad.

Flera länder undrade om vi fortfarande kunde räkna med ikraftträdande under första kvartalet 2017, och om det skulle komma några substantiella förändringar från de interna konsultationerna. De menade att det nu började se ut som om reglerna inte skulle vara på plats i tid för nästa års verksamhetsprogram.

Ett land påminde om löftet om att ta fram riktlinjer till de nya förordningarna. De undrade när det arbetet skulle kunna komma igång.

KOM kunde inte ge någon tidsplan för de interna konsultationerna. De visste inte heller om de skulle leda till ändringar i texten eller inte, men han tyckte att alla borde vara beredda på att det skulle kunna komma. Han ville inte säga nu vilka förändringar det skulle kunna vara, men i så fall så kommer diskussionen att återupptas i expertgruppen. KOM har dock inte helt gett upp tanken på ikraftträdande under första kvartalet 2017.

När det gäller riktlinjer svarade KOM att de försöker öka rättssäkerheten i förordningarna, och de är inte säkra på att riktlinjer är rätt väg att gå för detta. De vill avsluta förordningarna innan de säger något om hur de ska gå vidare.

1.2 Effekter av det ryska importstoppet

KOM redovisade data från den 1 november.

I det nedbantade stöd som trädde ikraft i juli i år har hittills 80 000 ton omfattats av stödet, till ett värde av 22 miljoner euro. De största volymerna avser äpplen, men de största beloppen avser persikor. Tre fjärdedelar av de totala kvoterna återstår. Italien och Ungern är de länder som utnyttjat mest av sina kvoter.

Äpplen är den mest berörda produkten, följt av persikor, nektariner, plommon och mandariner.

Mer än hälften av produkterna går till gratisutdelning, men stora volymer går också till ”annan användning” (biogas, foder, kompostering eller liknande).

Om man slår samman alla krisåtgärder som varit ikraft sedan det ryska importstoppet infördes i augusti 2014 så uppgår det totala stödet till 408 miljoner euro.

Diskussion vid mötet

Ett land berättade att de varit sena med att införa krisreglerna; de hade börjat gälla i slutet av september och de har inte gjort några utbetalningar än. De upprepade att de fått för små volymer när kvoterna fördelades, och de hade låga priser på många produkter som var viktiga för dem. De ville att kvotnivåerna skulle höjas igen så att de kom tillbaka till vad de varit förra året.

Ett land noterade att de hade en utnyttjandegrad på 80 procent för äpplen och päron, och de var också oroliga för kvoterna. De höll med om att situationen fortfarande var besvärlig, och de undrade hur det gått med omfördelningen av de 3 000 ton som gått till varje MS. Flera andra länder instämde i den frågan.

KOM påminde om att kvoterna från början baserades på objektiva kriterier, som historisk export till Ryssland. Eftersom det nästan gått tre år så är det dags att dra ner på de extra krisåtgärderna, för att stegvis avskaffa dem helt. De har begränsade medel och andra syften som också behöver pengar (som flyktningkrisen). Deras prioritering var producentorganisationer, inte krisåtgärder.

När det gäller omfördelning av kvoterna på 3 000 ton så har de fått in notifieringar för totalt 10 000 ton (eller 20 000 ton?). Att bara fördela om dessa volymer skulle inte spela någon större roll.

Övriga frågor

Ett land frågade om vi kunde skapa en mejllista på Circa för att få tag på myndigheter i andra länder.

ORDF trodde inte att det kunde ligga på Circa, eftersom det finns strikta regler om vad som får ligga där. De skulle behöva ett uttryckligt tillstånd från alla i rummet.

Ingen i rummet invände, så KOM ska hitta ett sätt att ta fram en sådan lista och distribuera den.

Kommittémötet

1. Frågor som kan gå till omröstning

1.1 Nationellt stöd till producentorganisationer i Italien (ev)

Punkten togs inte upp.

1.2 Tullkvot för konserverad svamp från Kina (ev)

Eftersom Kroatien har blivit medlem av EU så behöver tullkvoterna för import justeras med Kroatiens nettohandel. Tullkvoten finns i förordning 1979/2006.

KOM föreslår att kvoten höjs med 650 ton. Den totala kvoten för import från Kina blir därför 30 400 ton. Kvoten för import från andra tredjeländer, som också nämns i förordningen, ändras inte.

Hanteringen av kvoterna påverkas inte av den här förordningen, men det kan komma andra ändringar med anledning av diskussionerna i den horisontella kommittén.

Resultat vid omröstningen

Mötet stödde kommissionens förslag.

1.3 Tullkvot för vitlök från Kina (ev)

Eftersom Kroatien har blivit medlem av EU så behöver tullkvoterna för import justeras med Kroatiens nettohandel. Tullkvoten finns i förordning 341/2007.

KOM föreslår därför att tullkvoten höjs med 2 150 ton. Den totala kvoten för vitlöksimport från Kina blir därför 48 225 ton. Kvoterna för import från Argentina och andra tredjeländer, som också berörs av förordningen, ändras inte.

Hanteringen av kvoterna påverkas inte av den här förordningen, men det kan komma andra ändringar med anledning av diskussionerna i den horisontella kommittén.

Ett land var bekymrade över att kvotökningen skulle ha en negativ effekt för deras producenter. De tänkte därför rösta emot förslaget, även om de insåg att KOM bara följde internationella avtal.

Resultat vid omröstningen

Mötet stödde kommissionens förslag.

2. Nya skolprogrammet

KOM siktar på att de bakomliggande förordningarna ska träda ikraft strax efter nyåret. Den delegerade akten har skickats till Rådet och Europaparlamentet för godkännande.

2.1 Mall för nationella strategin

KOM gick igenom de förändringar de gjort i mallen. Det är små ändringar som inte påverkar innehållet nämnvärt.

Ett land frågade om offentlig upphandling inom skolprogrammet får begränsas till vissa geografiska områden, och hur det i så fall stämmer överens med EU-direktivet om offentlig upphandling (2004/18/EG). KOM svarade att de ska fundera på frågan; de ska jämföra med hur det fungerar i andra sektorer (fast inte inom ramen för strategin). Ett annat land har tydligen ställt en liknande fråga.

Några länder framförde synpunkter på enskilda detaljer i hur mallen är utformad. KOM ville ha ett stabilt dokument i december, och bad därför om att få alla synpunkter skriftligt inom en vecka eller två.

2.2 Punkter som kan omfattas av riktlinjerna

KOM förklarade att de försökt ta med alla frågor och aspekter som de uppfattat under diskussionerna av själva förordningarna. De betonade att de inte kan upprepa något som sägs i förordningarna, och de kan inte heller lägga till något som inte finns där.

De ville ha kommentarer senast den 25 november.

Ett land förvånade om att de kommer att skicka in kommentarer. De skulle till exempel handla om nätverkande, och om hur man beräknar stöd till insatser som avser både mjölk och frukt/grönsaker.

Ett land välkomnade det faktum att KOM över huvud taget tänker ta fram riktlinjer. De uppskattade särskilt att det ska komma exempel på hur man hanterar schablonbelopp och hur man kontrollerar systemet.

Ett land undrade varför stödberättigade kostnader och transportkostnader var med i förteckningen.

KOM svarade att de byggde dokumentet på konkreta frågor som de har fått in. De hade inte för avsikt att dokumentet skulle landa i en sluten lista över stödberättigande åtgärder.

2.3 Lägesrapport från dagens skolfruktsprogram

KOM konstaterade att fyra av 25 länder utnyttjar nästan hela programmet, och att två länder nästan inte utnyttjar det alls, och två länder inte alls. I genomsnitt ligger utnyttjandet strax över 60 procent.

Mer detaljerad information ska komma på Circa.

3. Trädgårdsprodukter

3.1 Ändring av 543/2011, antagande av genomförandeakten

KOM hade inget mer att säga än vad de redan sagt om den delegerade akten. De båda dokumenten måste antas samtidigt och publiceras på samma dag.

3.2 Lägesrapport om årsrapporterna i PO-stödet

Idag är den sista dagen för att lämna in uppgifterna i årsrapporterna, så deadline hade inte gått ut när KOM höll sin presentation.

För 2014 håller KOM fortfarande på att granska rapporterna, men de saknar fortfarande information från ett land.

KOM räknar inte med några större förändringar i rapporten för nästa år. Däremot funderar de på ett par förändringar i riktlinjerna för hur man fyller i rapporten.

Tre länder frågade om det var något problem med mallen. De hade skickat in information som de var säkra på var riktig, men hade ändå fått tillbaka hundratals felmeddelanden. De menade att den funktionen måste bli bättre i systemet.

KOM svarade att om bara en enda cell är fel så går rapporten inte igenom. De hade för avsikt att jobba vidare med systemet.

3.3 Marknadssituationen för frukt och grönsaker

Äpplen och päron

Priserna var låga under 2016 och pressades neråt från stora lager. Priserna hämtade sig dock i slutet av säsongen (i alla stora länder utom Polen).

För 2016/17 räknar man med stora skördar och fortsatt press på priserna. Polen väntas få en större andel industrifrukt än vanligt på grund av hagelskador i september. Effekten av det är oklar, men möjligen kan det minska prispressen på dessertäpplen.

Persikor och nektariner

Säsongen är över. Skördarna var mindre än vanligt vilket ledde till mycket högre priser än förra året. I början av säsongen var priserna ganska låga jämfört med medelvärdet, men de var högre i slutet. Kvaliteten var god under året.

Citrusfrukt

Den förra säsongen kännetecknas av låg produktion och höga priser. För 2016/17 räknar KOM med en återgång till mer normala förhållanden. Torka i södra Europa kan leda till mindre frukter än vanligt, men man räknar med god kvalitet.

Tomater

Priserna var låga under början av 2016, delvis som en följd av det ryska importstoppet. Från och med juni har dock situationen förbättrats för producenterna, och vi går in i vintersäsongen med normala priser. Nederländerna

är dock ett undantag, med lägre priser än vanligt. (Lägst i EU, trots en stor andel specialtomater.)

Andra grönsaker

September var varm i södra Europa, vilket ledde till stor skörd och låga priser. Priserna håller nu på att hämta sig för till exempel paprika, gurka och blomkål, i och med att vädret blivit mer normalt. Även här avviker Nederländerna, med kraftiga prisfall på paprika de senaste månaderna.

3.4 Rapporter om tomater och prydnadsväxter

Den 21 oktober träffades prognosgruppen för **tomater** för sitt andra möte för året.

Vintersäsongen för 2016/17 hade inletts med ovanligt väder, och det hade försenat produktionen. En konsekvens var att importen från Marocko varit ovanligt låg, fram till för bara några dagar sedan. Därför var också de rapporterna sena.

Sommaren 2016 kunde delas upp i tre block:

1. Belgien och Nederländerna hade minskande arealer och minskade produktionsvolym, även om det delvis berodde på att en större andel av produktionen var specialtomater. Priserna var låga i början av säsongen, men hämtade sig i juli-augusti. Det var oväntat, eftersom det var under den perioden som de brukade sälja till Ryssland. Istället exporterar de till Italien och Spanien.
2. Frankrike har en liknande situation, med mer specialtomater och mindre runda tomater. Säsongen började med låga priser som hämtade sig senare, med hjälp av en ökande inhemsk konsumtion.
3. EU hade en stor produktion av förädlade tomater och ökar sin andel av världsmarknaden (på grund av minskningar i Kina och Kalifornien). En stark dollar har gynnat EU:s export, och globalt sett ökar konsumtionen stadigt.

Prognoser för vintersäsongen:

- I Belgien och Nederländerna har säsongen inletts med låga priser (även om det är svårt att dra en tydlig gräns mellan sommar- och vintersäsong, eftersom växthusen blir allt bättre på att producera längre). Produktionen ökar också i Polen, vilket kan öka konkurrensen om samma marknad.
- I Spanien började säsongen i balans med liten import från Marocko. Arealen minskar trots att växthusen expanderar, i takt med att man odlar allt mer specialtomater. En del odlare har dock valt att odla paprika i växthusen istället, på grund av låga priser på tomater. Varmt väder i september ledde till sjukdomsutbrott.
- Också i Italien minskar produktionen, men inte arealerna. Specialtomater står nu nästan för halva produktionen, och liksom i Spanien ställer många om till

paprika i ett försök att hitta mer lönsamma grödor. Även här har värmen lett till sjukdomsproblem.

- Marocko hade en mycket varm sommar, och det innebär att deras produktion kommit igång senare än vanligt. De har en krympande areal för tomater för export, och precis om i Italien så ställer odlare om till andra produkter (paprika och bär). De produkterna exporteras till EU, så exporten därifrån blir mer diversifierad. Marocko har också ökat sin export till Ryssland kraftigt, eftersom de kan dra nytta av importstoppet mot bland annat EU.

Den 25 oktober träffades gruppen för **prydnadsväxter**.

EU står för en dryg fjärdedel av den globala produktionen av prydnadsväxter, men andelen krymper. Kina och USA ökar. En del nya länder dyker upp på listan över producentländer, som till exempel Korea. EU:s produktion är totalt värd nästan 19 miljoner euro.

Nederländerna är den klart största producenten i EU, följt av Tyskland, Italien och Frankrike. Produktionen i Italien minskar.

EU importerar framför allt snittblommor, och den importen har ökat kraftigt de två senaste åren (räknat i ton). Räknat i värde är trenden över de senaste tio åren jämnare, men klart uppåtgående. Importen kommer i första hand från Kenya och Etiopien, men också från Ecuador och Colombia. Importen från USA och Costa Rica minskar däremot.

EU:s export har ökat en längre tid, men på senare år har den trenden planat ut. Exporten räknat i ton består mest av krukväxter, blomlökar och barrträd. Räknat i värde är snittblommor den viktigaste produkten. Exporten går framför allt till Schweiz och Ryssland.

Handeln inom EU är i stort sett stabil, men med en svagt uppåtgående trend. Nederländerna är den klart största leverantören.

3.5 Övriga frågor om frukt och grönsaker

Inga övriga frågor kom upp.